

KJAK

Tráin Petursson
Nónklett
Vegna Unga Tjóðveldið

Javnbjóðis Føroyar

Í Føroyum verður ofta tik-ið til, at øll hava tað gott og her kunnu øll liva og virka javnbjóðis. Men er tað veruliga so? Enn kunnu samkynd t.d. ikki gifta seg ella ættleiða børn. Ikki fyrr enn øll hava fingið javnbjóðis rættindi, kunnu vit kalla okkum eitt samfelag fyri øll. Rætturin at velja sær livsmaka, er eitt av okkara grundleggjandi manna-rættindum og eigur at vera ein sjálvfylgja. Rætturin at ganga saman í hjúnalag er ein mannarættur, ið er staðfestur í Heimsyvirlýsing Sameindu Tjóða frá 1948.

Kjakið ofta merkt av fordómum

Ofta er kjakið um rættindi hjá samkyndum merkt av fordómum og spjaðir hetta heldur enn at savna. Kjakið snýr seg als ikki um serrættindi til nakran bólk ella einstakling. Tað einasta samkynd, tvíkynd og trans-persónar ynskja, er at fáa javnbjóðis møguleikar, eins og aðrir borgarar í landinum. Ofta verður borið fram, at tað er ónormalt hjá tveimum kvinnum ella tveimum monnum at gifta seg. Hetta minnir ikki sørt um mismunin, ið var framdur í USA heilt fram til síðst í 60-ini, har litt og hvít ikki sluppu at gifta seg – tí tað vart hildið at ganga ímóti natúrlógini. Í dag munnu tey allarflestu taka stóra frástøðu frá hesum. Tí hvussu kann tað stilla okkum verri, tá okkara medmenniskju fáa javnrættindi? Eg haldi, at Eva Sarita Berg lýsir hetta so væl í átakinginum hjá LGBT um javnrætt:

“At eg elski eina kvinnu, og at vit ynskja at víða okkara lív til hvør aðra, hvørjar ónáðir ger hetta tær? Hvussu verður títt lív verri stillað av mínum? Hvussu kann mín gleði føra til tína sorg?....”

Ofta verður sagt, at LGBT Føroyar ætla at virka fyri at samkynd kunna giftast í kirkjunum. Mær vitandi hevur LGBT Føroyar ongantið tosað um

rættindi teirra samkyndu at giftast í kirkjuni. Hetta eru fordómar, sum ofta eru at hoyra og byggja á væntandi vitan um evnið.

Tíðirnar broytast

Men tíbetur, tíðirnar broytast - og vit broytast við! Í Føroyum siggja vit, at hugburðurin móttvegis samkyndum er broyttur seinastu árin til tað betra. Farna summar gingu yvir 5000 fólkrúðgongu, ið LGBT Føroyar skipaði fyri, á Ólavsøku. Hetta var eitt klárt tekin um nýggjar og litfagrari tíðir. Á Ólavsøku í summar, verður sum flestum kunnugt, lagt fram uppskot um at samkynd pør kunnu vígast borgarlíga. Vónandi lata samgongulimir ikki Miðflokkin avgera fyri tey. Eg vil heita á politikarnar um at atkvøða við støði í egnari sannføring, og ikki lata seg trýsta.

Virðing fyri ymiskleika

Føroyar skal verða eitt rúmligt samfelag, hvørs eyðkenni er fjølbroytni og virðing fyri ymisleikunum hjá hvørjum einstøkum persóni. Vit skulu skapa trivnað og javnbjóðis rættindi, so at Føroyar verður eitt litríkt stað, har pláss er fyri øllum.

Javnrætt! Einkir meir! Einkir minni!

Gunvør Balle
tingkvinna

Kringvarpið á vandakós

Kringvarpið hevur gjørt sáttmála við privata fyrritøku um at fyrritøkan, fyri proivisjón, skal selja lýsingar og spon-soratið fyri KVF. Enn hava vit ikki fingið fult innlit í júst hvussu sáttmálin er orðaður, men kenslan er ikki góð. Fyrsti tankin er, at her ruggar ikki rætt og allar ávaringarlampur byrja at blinka. Skulu vit nú vera á varðhaldi tá vit lurta og hyggja eftir sendingum frá Kringvarpinum, um nú onkur privatur lýsari hevur figgjað sendingarnar, haft ávirkan á innihaldið ella onkursvegna hevur verið við til at avgjört programmpolitikkin?

Kringvarpið er hart spert figgjarliga og roynir tí allar kreativar loysnir til at skaffa inntøkur til stovnin. Tað er væl skilligt, men tað kann als ikki góðtakast, at almenni kringvarps- stovnurin fer beint inn og kappast um somu inntøkur, sum privatu miðlarnir skulu liva av.

Eitt og hvørt samfelag hevur stóran tørv á fleiri, sterkum, fjølbroyttum og óheftum miðlum. Fyri at tryggja fólkaræði, er tað vanligt í grannalondunum, at privatir miðlar verða stuðlaðir á onkran hátt, tí trupult er hjá dagbløðum kring allan heim at bera seg.

Loysnin til trupulleikan hjá Kringvarpinum finst í uppskotinum um broytingar í kringvarpsgjaldinum hjá Tjóðveldi og Javnaðarflokkinum, sum samgongan feldi í vetur. Uppskotið hevði harumframt bøtt um umstøðurnar hjá øllum miðlunum og gjørt kringvarpsgjaldið rættvísari.

Í stuttum, vóru hesir høvuðstættir í uppskotinum:

1. Kringvarpinum varð tryggjað eitt støðugari

inntøkugrundarlag og sparir stórar umsitingar-útreiðslur av at heinta gjaldið inn. Hetta tí, at farið verður burtur frá húski til einstaklingagjald og TAKS heintar gjaldið inn.

2. Borgarin fær eitt rættvísari kringvarpsgjald. Við at broyta inngjaldið til einstaklingagjald, og við at differentiera tað millum inntøkubólkar, koma tey, sum eru ringast fyri figgjarliga, eisini at rinda minni í kringvarpsgjaldi.

3. Banna handilslýsingum og aðra handilsliga sponsoring í útvarpinum hjá Kringvarpinum. Fær Kringvarpið eina støðuga inntøku, eigur stovnurin ikki at vera bundin av handilslýsingum í úf, sum bæði virka kappingaravlagandi móttvegis

privatu miðlunum og skaða umdømið hjá Kringvarpinum sum óheftur public-service miðil.

4. Seta á stovn miðlagrunn, sum skal umsita lýsingarinntøkurnar frá sjónvarpslýsingum, ið verða kanaliseraðar út til útberingarstuðul til privatar miðlar, eftir nærri ásettum reglum.

Hetta uppskotið er heilt einfalt tað skilabesta, ið hevur verið frammi í langa tíð og loysir í stóran mun teir trupulleikar, ið eru innan føroyska fjølmiðlaheimin. Politiska skipanin kann ikki standa hendur í favn og hyggja at, meðan allir okkara fjølmiðlar bløða út. Tí fara vit at leggja uppskotið fram aftur á Ólavssøku.

Borgarligar gloypubitar: Sosialistiska ‘egningarmaskinan’

HUXA - Fólkafloksungdómur

Fyri bert 55 árum síðan var Føroyar so fátækt, at vit ikki høvdu fólkapensjón ella tað sosiala trygdarnetið, sum í dag tryggjar óarbeiðsørum eina rímliga tilveru.

Almannaverkið er blivið so stórt, at tað eisini umfatar tey, sum áttu at liva av egnari kraft og ikki av almannastuðuli.

Sosiallógir og almannaverk átti at gjørt fleiri fólkrúðgongu óheft av og ikki meiri bundin at skipanini.

Ein nýggjur heilivágur, gjørdi fólki líka heft og bundin av, sum vit eru vordin av vælferðarstatinum, hevði í dag verðið bannaður.

Hevði vælferðarstaturin ikki verið ein góður máti hjá politikarum at keypa atkvøður, hevði hann aldri sloppið at vaksið so nógv.

Nú er hann størsta hóttanin móti framtíðini hjá okkara eftirkomarum.

Næstan øll vestanlond eru komin í størstu figgjarneyð av útreiðslum til vælferð.

Danmark er lutfalsliga dupult so illa stætt sum Føroyar.

oyar.

Vælfærðarskipanin er hin mest brúktu politiska ‘egningarmaskinan’ til at fiska atkvøður.

Tí nýta allir flokkar hana uttan framtíðar atlit.

Ein heilivágur verður tikin av marknaðinum, um hann ger sjúklingin sjúkan og verri fyri.

Ein bilverkstaður, sum gevur bilum fleiri nýggj brek enn umvældar skaðar, má skjótt lata aftur.

Men ikki vælferðarmaskinan.

Vit hava vent øllum sosialum virðum bakið.

Vit brúka so nógvan pening til ‘vælfærð’, við tí úrslit at vit framleiða vesaladóm í staðin fyri at enda honum.

Vit liva lukkatið longur og betur enn nakrantíð.

Við betri heilsu skuldu fleiri og fleiri klára seg betur við egnari kraft enn nakrantíð fyrr.

Men hitt almenna ger tað lættari hjá støðugt fleiri at sleppa undan fylgjunum av teirra skeivu avgerðum og lívshátti.

Tey, sum gera seg inn á

samfelagið og spilla sítt egna lív, verða loftað og stuðlað av kommunu- og landskassanum.

Alsamt fleiri familjur uppløysast, tí tað almenna eggjar til hjúnarskilnað.

Er tað rímligt, at ein stakur forsyrjgari skal verða villleidd/ur til at vænta (næsta) líka stóra inntøku, sum tvey foreldur arbeiða fyri at tjena?

Tað er lættari at ‘gifta seg’ við Almennastovuni enn við einum maka.

Nakrir sosialir studningar halda fleiri niðri í livistøði við at revsa teirra arbeidshug.

Vælfærðarstaturin rurar mong í blund, so tey liva í nú-inum og hugsa ikki um framtíð og eftirkomarar.

Mong missa viljan til persónligt frælsi og kasta ábyrgd frá sær.

Politikarar (serliga vinstrahallir) ynskja meiri vald við at ‘keypa’ atkvøður frá teimum ‘passivu’ fyri skattin hjá teimum, sum eru í vinnu.

Støðugt fleiri verða tøld inn í vælferðargarnið, sum verður umborið við sosialari

umsorgan, ‘sum kemur øllum tilgóðar’.

Nøkur av okkum ávara og mæla ístaðin til at skilja millum tey mongu, sum kunnu klára seg sjálvi (serliga við minni skatti), og tey færru, sum ikki kunnu klára seg og hava sjálvsagdan rætt til almenna hjálp.

Vit verða jarðløgð í kjakinum og skuldssett fyri at vera ónd.

Hugtøk sum javnstøða, líkarættur, samhaldsfesti og mannakærleiki (fyri pengarnar hjá øðrum) verða jabbað og lyft upp til trúarsetningar.

Alt annað enn ‘javning’ frá øllum til øll verður niðurgjørt og bannlýst.

Onnur enn vinstravend sjónarmið verða kallað óndskap og sjálvsókn.

Tað stóra javningarkórið karaktermyrðir samfelt ein og hvønn, sum hugsar, talar og skrivur øðrvísi enn tey.

Tey offra okkara grundlógar festa talu- og skrivi-frælsi á sosialismunar altari.

Fylg við næstu vikurnar, tá HUXA fer at avdúka enn fleiri borgarligar gloypubitar.